

Posudek oponenta na bakalářskou práci

Název práce: Povaha studentské migrace z Krasnojarsku do České republiky na základě analýzy sociálních sítí migrantů.

Autor: Maria Snezhko

Vedoucí práce: PhDr. Dana Bittnerová, CSc.

Autorka Maria Snezhko si jako téma své bakalářské práce zvolila studium sociálních sítí studentské migrace z ruského Krasnojarsku. Jako přínos své práce vidí především v tom, že daná oblast dosud nebyla z hlediska sociálních sítí zkoumána.

Autorka ke své práci přistupuje z hlediska konstruktivismu, tedy jak migranti z Krasnojarsku konstruují svoji sociální realitu, jak interpretují své sociální sítě. Vychází ve své práci především z teorií migračních sítí, jak je popsal Boyd a Massey a z transnacionálních migračních teorií dalších autorů (Linda Basch, Nina Glick-Schiller, Cristina Szanton-Blanc 1995, Brettell, Hollifield 2000).

V první ze tří částí své práce, teoretické, se autorka věnuje povaze studentské migrace jako takové. Charakterizuje ji, ujasňuje pojmy, které se k ní vztahují, rozebírá motivaci ke studiu v zahraničí i způsob studia ruských studentů v ČR s ohledem na dočasné či trvalé usídlení.

Podle nastudované literatury Kopecké – Kashpurovy uvádí pět typů studentů z Ruské federace podle záměru studia (nucený, zpravidla rodiči, spontánní student, student ze zvědavosti, cílevědomý student, který chce v ČR zůstat a konečně student, který zamýšlí především opustit Ruskou federaci). Rozebírá úlohu jazykové školy Okey a jazykového vzdělávacího institutu Uniprep. Charakterizuje je jako zásadní základní kámen ke konstrukci sociálních sítí studentů.

V části práce, která se týká migračních sítí, vychází autorka jednak z teorie Masseyho a jednak do svého konceptu využívá termíny dočasnosti a dlouhodobosti migrace, kdy podle autorky Kimové se cizinci, kteří zamýšlejí dlouhodobé setrvání v hostitelské společnosti, zapojují především do sociálních sítí majoritní společnosti, zatímco cizinci, kteří zamýšlejí setrvání dočasné, utvářejí sociální sítě v rámci příslušníků vlastní etnické skupiny, která se až s časem postupně propojuje i se zástupci majority daného hostitelského prostředí.

Sociální kapitál, který studenti migranti v hostitelském prostředí vytvářejí, pak autorka nazírá skrze autory Goodsona a Phillimorea ve třech úrovních: vnitroskupinový, přemostující a spojovací. Dále skrze Stephena Bochnera nalézá rozlišení třech typů sociálních sítí, které v cizině vytvářejí zahraniční studenti: monokulturní, bikulturní a multikulturní.

Do závěru teoretické části autorka jaksi předčasně zařadila i stanovení vlastních výzkumných otázek. Svůj cíl si rozložila do pěti dílčích podotázek, kde každá má podrobný rozpis konkrétních údajů, které bude zjišťovat.

Maria Snezhko se ve své práci rozhodla pro kvalitativní metodu sběru dat na základě polostrukturovaných rozhovorů celkem s deseti studenty pocházejícími z Krasnojarsku, kteří studují na českých univerzitách déle než dva roky. Je si vědoma své pozice insidera, jejich výhod i úskalí.

V části empirické autorka na základě provedeného výzkumu postupně zpracovává motivy studentů, které je vedly ke studiu v ČR a jejich plány do budoucna. Z analyzovaných dat pak stanovuje novou kategorizaci, protože v komparaci s předlohou čerpanou z literatury, jí původní stanovená škála neodpovídá.

Autorce se povedlo z analýzy provedených rozhovorů přehledně zachytit sílu vazeb v sociálních sítích i dynamiku sociálních sítí tak, jak probíhala od navazování prvotních kontaktů až do současnosti. Rovněž popisuje, jak a jaké osobní motivace studentům pomáhají při navazování kontaktů do dalších sítí.

Cíl své práce, tedy zjistit, jaká je povaha migrace krasnojarských studentů do České republiky, na základě stanovených dílčích otázek, se podle mého názoru autorky Marii Snezhko podařilo. Dílčí otázky si stanovila jasně včetně podrobnějších nároků na jejich konkrétní obsah. V textu je zodpovídá, původně stanovenou kategorizaci upravuje podle získaných výsledků a stanovuje kategorizaci vlastní.

Ve své práci autorka zřetelně předkládá autory a jejich koncepty, z nichž dále vychází. Vzájemné provázání nastudované literatury i konkrétní citace jsou pečlivě provedené. Maria Snezhko využívá kromě odborné literatury i statistické údaje z Českého statistického úřadu a dalších statistik týkajících se studentů v ČR (Cizinci v České republice 2013, Vzdělávání cizinců 2007).

Výtky:

V citacích postrádám uvedení konkrétních stránek děl, z nichž autorka čerpala – viz např. hned první věty textu autorčina díla a dále v textu.

Až na jeden případ předložená práce postrádá poznámkový aparát.

Některé kapitoly by bylo vhodnější tematicky rozčlenit na další podkapitoly tak, aby každé téma mělo svůj oddíl. Jde např. o kapitolu o sociálních sítích v minulosti, která by mohla být rozčleněna na kapitolu týkající se navazování prvotních kontaktů ještě ve výchozí zemi, na další, věnující se kontaktům v ČR na koleji, rozvíjení sociálních sítí v dalších aktivitách a rozhodně samostatnou část pro popis paralelní existence nepříliš vzájemně propojených soc. sítí Kazachů a Rusů.

Oddíl stanovení vlastních výzkumných otázek je ještě součástí teoretické části práce, nicméně se domnívám, že by bylo lepší jej včlenit již do výchozích otázek v metodologické části práce.

Chybí vzor polostrukturovaných rozhovorů, které autorka provedla.

Autorka práce není českou rodilou mluvčí. Její práce co se týče syntaxe a morfologie obsahuje chyby, a to především v empirické části. Autorka si rozhodně měla nechat v textu provést příslušné korekce. Chyby však převážně nejsou na úkor porozumění obsahu.

Otázky na autorku:

Podle autorky práce je migrační proud studentů z Krasnojarsku setrvalý, což je zajímavý postřeh. Odkud pochází tento údaj? Jde o statistický údaj nebo odhad autorky?

Zkoumané téma se mi jeví jako zajímavé a nosné do budoucna; například jen otázka toho, proč se dotazovaní studenti zpět do Krasnojarsku se už vracet nechtějí a jak budou vypadat jejich sociální sítě, resp. jejich místo, kde nakonec zakotví, v budoucnu. Zamýšlí autorka pokračovat ve svém výzkumu i nadále?

Autorka předložené bakalářské práce Maria Snezhko stanovený cíl, tedy prozkoumat povahu migrace krasnojarských studentů z pohledu teorie sociálních sítí, dosáhla. Vytyčila si jasné otázky i dílčí podotázky. Podrobně prostudovala širokou škálu odborné literatury vztahující se k danému tématu, a to v několika jazycích. Prokázala, že s nastudovanou literaturou umí pracovat a získané poznatky vhodně použít pro svůj výzkum. Tam, kde se předloha odborné literatury rozešla s výsledky ze získaných dat, formulovala vlastní kategorizaci. I s ohledem na výtky, které jsem autorce napsala, je práce napsaná velmi pěkně, tudíž navrhuji práci ohodnotit výslednou známkou jedna.

V Praze dne 31.8.2015

Mgr. Markéta Bezoušková

Fakulta humanitních studií Karlovy univerzity